

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Wstęp	15
Rozdział I. Prawne aspekty umowy leasingowej	17
1.1. Leasing w prawie cywilnym	17
1.2. Cesja wierzytelności leasingowych – podstawy cywilnoprawne	34
1.3. Leasing po upadłości	34
1.4. Umowy leasingu w praktyce sądów powszechnych	36
Rozdział II. Prawne aspekty umowy kredytu (pożyczki)	43
2.1. Różnice pomiędzy kredytem a pożyczką	43
2.2. Regulacja umowy kredytu	44
2.3. Regulacja umowy pożyczki	46
Rozdział III. Prawne aspekty umowy faktoringu	49
3.1. Faktoring jako umowa nienazwana	49
3.2. Strony umowy faktoringu	50
3.3. Cesja w umowie faktoringu (faktoring pełny i niepełny)	51
3.4. Rodzaje faktoringu w praktyce gospodarczej	53
Rozdział IV. Opodatkowanie transakcji leasingowych	55
4.1. Uregulowania dotyczące leasingu na gruncie ustaw o podatkach dochodowych	55
4.1.1. Podstawowe pojęcia	56
4.1.2. Modele opodatkowania umów leasingu	58
4.1.2.1. Model I – tzw. leasing operacyjny	58
4.1.2.2. Model II – tzw. leasing finansowy	60
4.1.2.3. Leasing gruntów i prawa wieczystego użytkowania gruntów	62

4.1.2.4. Umowy niespełniające warunków określonych dla umów leasingu	62
4.1.3. Rozliczenie po zakończeniu umowy	63
4.1.3.1. Przeniesienie przedmiotu leasingu na korzystającego po okresie umowy	63
4.1.3.2. Oddanie korzystającemu przedmiotu leasingu do dalszego korzystania po okresie umownym	65
4.1.3.3. Przeniesienie przedmiotu leasingu na osobę trzecią i wypłacenie korzystającemu uzgodnionej kwoty	66
4.1.3.4. Cesja wierzytelności z tytułu opłat leasingowych	66
4.1.4. Wybrane zagadnienia dotyczące leasingu	67
4.1.4.1. Moment zaliczenia do kosztów opłaty wstępnej	67
4.1.4.2. Zasady opodatkowania dochodu ze sprzedaży przedmiotu leasingu w przypadku zmiany pierwotnie określonego okresu trwania umowy	69
4.1.4.3. Ustalenie wartości początkowej środka trwałego wykupionego po zakończeniu umowy leasingu operacyjnego	71
4.1.4.4. Wprowadzenie wykupionego po leasingu operacyjnym środka trwałego do ewidencji oraz zasady amortyzacji	72
4.1.4.5. Możliwość zaliczenia do kosztów niezamortyzowanej wartości przedmiotu leasingu w przypadku kradzieży	73
4.1.4.6. Możliwość zaliczenia do kosztów odszkodowania z tytułu wcześniejszego rozwiązania umowy leasingu	74
4.1.4.7. Wartość początkowa środka trwałego w przypadku leasingu finansowego	77
4.1.4.8. Jednorazowa amortyzacja	78
4.1.4.9. Inwestycja w obcym środku trwałym	80
4.1.4.10. Leasing samochodów osobowych	80
4.1.4.11. Używanie samochodów osobowych na podstawie umowy leasingu a obowiązek prowadzenia ewidencji przebiegu	81
4.1.4.12. Nieodliczony VAT od raty leasingowej (umowa niezgłoszona do urzędu) a koszt podatkowy	83
4.1.4.13. Możliwość zaliczania do kosztów opłat wynikających z umowy leasingu w przypadku cesji umowy leasingu	83
4.1.4.14. Cesja umowy leasingu na osobę trzecią a korekta kosztów uzyskania przychodów	85
4.1.4.15. Wstąpienie spadkobiercy w prawa i obowiązki zmarłego leasingobiorcy	87
4.1.4.16. Przekształcenie przedsiębiorcy a ocena zawartych przez podmiot przekształcany umów leasingowych	87
4.1.4.17. Zapłata za odstąpienie od umowy	88

4.1.4.18. Raty leasingowe płacone po utracie przedmiotu leasingu	88
4.1.4.19. Moment powstania przychodu z tytułu odszkodowania	90
4.1.4.20. Dotacja na leasing	91
4.1.4.21. Ustalenie przychodu ze sprzedaży składnika majątku wykupionego po leasingu	92
4.1.4.22. Wcześniejsze zakończenie leasingu finansowego a rozliczenie niezamortyzowanej wartości przedmiotu leasingu	92
4.1.4.23. Zaliczenie w koszty uzyskania przychodów opłaty z tytułu umowy leasingowej za samochód a przychody z najmu	93
4.1.4.24. Zarządzanie flotą a koszty uzyskania przychodu	94
4.1.4.25. Korekta wartości początkowej środka trwałego – samochodu osobowego w leasingu finansowym po zmianie przepisów ustawy o VAT	95
4.1.5. Leasing w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania	96
4.1.5.1. Leasing transgraniczny a należności licencyjne	98
4.1.6. Rozliczenie umów leasingowych na tle przepisów o „zatorach płatniczych”	98
4.2. Leasing a podatek od towarów i usług	102
4.2.1. Leasing finansowy	102
4.2.1.1. Leasing finansowy a wydanie towarów	102
4.2.1.2. Stawka podatkowa	104
4.2.2. Leasing operacyjny	104
4.2.2.1. Leasing operacyjny a świadczenie usług	104
4.2.2.2. Stawka podatkowa	106
4.2.3. Moment powstania obowiązku podatkowego, podstawa opodatkowania, prawo do odliczenia podatku naliczonego VAT	106
4.2.3.1. Sposób ustalania podstawy opodatkowania	106
4.2.3.2. Moment powstania obowiązku podatkowego	108
4.2.3.3. Moment wystąpienia prawa do odliczenia podatku naliczonego VAT	109
4.2.3.4. Zasady wystawiania faktur od 1.01.2014 r.	110
4.2.3.5. Skutki wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 17 stycznia 2013 r. w sprawie C-224/11 BGŻ Leasing sp. z o.o. w zakresie uprzedniego rozliczenia podatku naliczonego i należnego przez leasingodawców oraz podatku naliczonego przez leasingobiorców	111
4.2.3.6. Faktury wystawiane z tytułu usług leasingu operacyjnego, w okresie między śmiercią (przekształceniem) korzystającego a momentem określenia osoby lub podmiotu wstępującego w jego prawa i obowiązki	114

4.2.3.7. Brak zgłoszenia umowy leasingu do właściwego urzędu skarbowego – prawo do odliczenia podatku VAT naliczonego	114
4.2.3.8. Korekty obrotu dla celów VAT w przypadku rozwiązania umowy leasingu finansowego	115
4.2.3.9. Opodatkowanie odszkodowania za przedwczesne rozwiązanie umowy leasingu	116
4.2.3.10. Opodatkowanie VAT kwoty wykupu przedmiotu leasingu	116
4.2.3.11. Rozliczenie podatku w odniesieniu do nieściągalnych wierzytelności leasingowych	117
4.2.4. Odliczanie podatku naliczonego VAT od kosztów umów leasingowych (leasing samochodów), jakie obowiązują po implementacji decyzji derogacyjnej od dnia 1.04.2014 roku	118
4.2.5. Cesja umów leasingu a podatek od towarów i usług	123
Rozdział V. Podatkowe aspekty umów kredytowych i pożyczek	125
5.1. Rozliczenie kredytów i pożyczek w podatkach dochodowych	125
5.1.1. Udzielenie i zwrot kredytu (pożyczki) jako zdarzenie obojętne podatkowo	125
5.1.2. Odsetki od kredytu (pożyczki) jako KUP	126
5.1.2.1. Odsetki jako koszt w świetle zasad ogólnych	126
5.1.2.2. Metoda kasowa rozliczenia odsetek	127
5.1.2.3. Ograniczenia w zaliczaniu odsetek do kosztów podatkowych (cienka kapitalizacja)	129
5.1.2.4. Różnice kursowe	132
5.1.3. Pożyczki preferencyjne (JEREMIE)	133
5.1.3.1. Zasady udzielania pożyczek	133
5.1.3.2. Opodatkowanie pożyczek preferencyjnych	134
5.1.4. Podatek u źródła przy umowie kredytu (pożyczki)	135
5.1.5. Umorzenie kredytu lub pożyczki	137
5.1.5.1. Umorzenie po stronie kredytobiorcy lub pożyczkobiorcy	137
5.1.5.2. Umorzenie po stronie pożyczkodawcy	139
5.2. Rozliczenie kredytów i pożyczek w podatkach obrotowych	139
5.2.1. Udzielenie kredytu (pożyczki) w podatku od towarów i usług	139
5.2.1.1. Kredyt i pożyczka jako usługa	139
5.2.1.2. Kredyt i pożyczka jako usługa zwolniona z podatku	140
5.2.1.3. Roczna korekta podatku naliczonego przy pożyczkach	142
5.2.1.4. Obowiązek podatkowy i ewidencja sprzedaży	144
5.2.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych	145
5.2.2.1. Podatek PCC a VAT przy kredytach i pożyczkach	145
5.2.2.2. Zwolnienia z podatku PCC przy pożyczkach	147

Rozdział VI. Podatkowe aspekty faktoringu	149
6.1. Podatki dochodowe przy faktoringu	149
6.1.1. Zbycie wierzytelności w ramach umowy faktoringu – przychód i koszt w podatku dochodowym u faktoranta	149
6.1.2. Zbycie wierzytelności w ramach umowy faktoringu – przychód i koszt w podatku dochodowym u faktora	152
6.1.3. Zbycie zobowiązań w ramach umowy faktoringu odwrotnego – przychód i koszt w podatku dochodowym u faktoranta	152
6.1.4. Zbycie zobowiązań w ramach umowy faktoringu odwrotnego – przychód i koszt w podatku dochodowym u faktora	154
6.1.5. Problematyka zagadnienia wystąpienia podatku u źródła przy wypłacie wynagrodzenia faktora	154
6.1.6. Różnice kursowe przy umowie faktoringu	156
6.2. Podatki obrotowe przy faktoringu	158
6.2.1. Faktoring jako usługa w podatku VAT	158
6.2.2. Stawka podatku przy faktoringu	159
6.2.3. Faktoring jako świadczenie złożone	161
6.2.4. Podatek PCC przy faktoringu	163
 Rozdział VII. Dokumentacja cen transferowych	164
7.1. Obowiązek sporządzenia dokumentacji	164
7.1.1. Usługi finansowe pomiędzy podmiotami powiązanymi	164
7.1.2. Cena rynkowa	165
7.2. Przesłanki sporządzenia dokumentacji	167
7.2.1. Istnienie powiązań	167
7.2.2. Wartość obrotów do końca 2015 r.	169
7.2.3. Wartość obrotów od stycznia 2016 r.	172
7.3. Treść dokumentacji	172
7.3.1. Regulacje krajowe do końca 2015 r.	172
7.3.2. Regulacje krajowe od stycznia 2016 r.	174
7.4. Szacowania cen przy usługach finansowych	176
7.4.1. Metody ustawowe	176
7.4.2. Pożyczki	177
7.4.3. Leasing i faktoring	178
 Rozdział VIII. Zasady ujmowania operacji leasingu w księgach podatkowych	181
8.1. Zasady ujmowania operacji leasingu w księgach rachunkowych	182
8.1.1. Uregulowania dotyczące leasingu w prawie bilansowym	182
8.1.2. Definicja umów leasingu według ustawy o rachunkowości	184

8.1.3. Zakres stosowania operacji leasingu według ustawy o rachunkowości	187
8.1.4. Zasady ewidencjonowania umów leasingu w księgach rachunkowych	195
8.1.4.1. Ewidencja umowy leasingu operacyjnego (zarówno dla celów rachunkowych, jak i podatkowych)	198
8.1.4.2. Ewidencja umowy leasingu finansowego (zarówno dla celów rachunkowych, jak i podatkowych)	200
8.1.4.3. Umowa leasingu finansowego, traktowana dla celów podatkowych jak leasing operacyjny	202
8.1.5. Zasady ewidencji księgowej innych zdarzeń wiążących się z umowami leasingu	208
8.1.6. Korekta kosztów amortyzacji przedmiotu leasingu w związku z niezapłaconym zobowiązaniem	214
8.1.7. Operacje leasingu według Krajowego Standardu Rachunkowości nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa”	215
8.1.8. Leasing finansowy według MSR 17	218
8.1.8.1. Definicje leasingu według MSR 17	218
8.1.8.2. Ewidencja leasingu finansowego przez korzystającego	219
8.1.8.3. Ewidencja i rozliczenie opłat w leasingu operacyjnym przez korzystającego	224
8.1.8.4. Umowy leasingowe według MSR dotyczące budynków i gruntów	225
8.1.9. Prezentacja i ujawnianie informacji o leasingu	225
Rozdział IX. Transakcje faktoringu w księgach rachunkowych	228
9.1. Zasady ujmowania operacji faktoringu w księgach rachunkowych	229
9.1.1. Uregulowania dotyczące faktoringu w prawie bilansowym	229
9.1.2. Charakterystyka umów faktoringowych	229
9.1.3. Ujęcie umów faktoringowych w księgach rachunkowych	230
9.1.3.1. Faktoring właściwy (pełny) – ujęcie w księgach rachunkowych	231
9.1.3.2. Faktoring niewłaściwy (niepełny) – ujęcie w księgach rachunkowych	233
9.2. Zasady ujmowania operacji faktoringu odwrotnego w księgach rachunkowych	235
Rozdział X. Ewidencja kredytu bankowego w księgach rachunkowych kredytobiorcy	237
10.1. Zasady ewidencji kredytów bankowych w księgach rachunkowych kredytobiorcy	238
10.1.1. Klasyfikacja kredytów bankowych	238

10.1.2. Wycena i ewidencja kredytów bankowych w księgach rachunkowych kredytobiorcy	239
10.1.3. Rozliczanie i ewidencja prowizji i odsetek od kredytów bankowych	240
10.1.4. Ujęcie w księgach rachunkowych zaciągniętych kredytów bankowych na przykładach liczbowych	241
10.2. Zasady prezentacji kredytów bankowych w rachunku przepływów pieniężnych	248
 Rozdział XI. Analiza finansowa kredytu (pożyczki), leasingu i factoringu	 250
11.1. Wprowadzenie	250
11.2. Dłużne a udziałowe finansowanie przedsiębiorstwa	251
11.2.1. Podatkowe aspekty finansowania dłużnego i udziałowego	251
11.2.2. Finansowe aspekty finansowania dłużnego i udziałowego	253
11.3. Analiza finansowania za pomocą kredytu i pożyczki od udziałowca	253
11.3.1. Rzeczywisty koszt kredytu	253
11.3.2. Rzeczywisty koszt pożyczki od udziałowca	255
11.3.2.1. Podatek od czynności cywilnoprawnych	255
11.3.2.2. Cienka kapitalizacja	256
11.4. Analiza finansowania kredytem (pożyczką) i leasingiem operacyjnym	257
11.5. Analiza finansowania leasingiem operacyjnym i finansowym przy zmiennych stawkach podatku VAT	263
11.6. Analiza finansowa factoringu	268
11.7. Analiza finansowania kredytem (pożyczką) i factoringiem	270